

Palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteet 2023–2025

Sisällys

Johdanto	3
Tausta	3
Espoon kaupungin hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sekä ikäkausittaiset hyvinvointisuunnitelmat 2022–2025 ja kotouttamis- ohjelma 2022–2025	4
Toimenpiteiden laatiminen	5
Hyväksyntä, seuranta ja arviointi	6
Teemat	8
Teema 1. Vahvistetaan viestintää, joka kertoo moninaisuudesta ja on osallistavaa sekä normitietoista eri viestintäkanavissa. Viestinnässä tehdään näkyväksi eri vähemmistöjä.	8
Teema 2. Kerätään tietoja, jotka mahdollistavat eri vähemmistöryhmien näkemysten esiin saamisen palvelujen käyttäjinä.....	13
Teema 3. Tunnistetaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen palvelutarpeet ja parannetaan kohtaamista.	16
Teema 4. Toteutetaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus ja poistetaan syrjintä Espoon kaupungin toiminnassa.	18
Teema 5. Parannetaan etenkin maahan muuttaneiden vieraskielisten naisten osallisuutta.	21
Teema 6. Edistetään eri vähemmistöryhmien yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja puututaan syrjintään	24

Teema 7. Tunnistetaan eri ryhmien kokemaa väkivaltaa, puututaan ja tehdään vaikenemisen kulttuuria näkyväksi. Tyttöjen kokemaan häirintään ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan ja ehkäistään aktiivisesti.....	29
Teema 8. Edistetään laaja-alaista ja toiminnallista esteettömyyttä elinympäristössä, asumisessa ja palveluissa.....	35
Teema 9. Lisätään yhä useampien espoolaisten väestöryhmien osallistumista kaupungin kehittämiseen ja kokemusta aidosti joukkoon kuulumisesta.	39
Teema 10. Vakiinnutetaan sukupuolitietoinen budjetointi ja määritellään uusia kohteita vuosittain osana palvelujen kehittämistä. Päätetään vuosittain TA-kirjan aikataulun mukaisesti (1/toimiala/vuosi).	43
Teema 11. Sisällytetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat kehittämisohjelmiin.	46

Eurooppalaisen tasa-arvon peruskirja	48
---	-----------

Johdanto

Tämä on palvelujen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toimenpidesuunnitelma vuosille 2023–2025. Kaupungin eri toimialat ovat tuottaneet omat toimenpiteensä eri teemojen alle. Espoon kaupungin tavoitteena on edistää toiminnassaan palvelujen tuottajana ihmisten keskinäistä yhdenvertaista kohtelua ja sukupuolten tasa-arvoa. Inklusiivisen ja moninaisuuden huomioivan kulttuurin kehittäminen tuodaan vahvasti esiin Espoo-tarinassa. Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen, Espoo on vastuullinen edellä kävijä, Espoo on oikeudenmukainen, edellä mainituissa arvoissa kohdennetaan katse kaikkien Espooseen, joukkoon kuulumiseen ja asukkaiden arvostamiseen. Nollatoleranssi rasismille, kiusaamiselle, syrjinnälle ja väkivallalle kertoo vahvasta arvokannanotosta kaupungin toiminnassa. Arvokannanotot haastavat tietoisuuden kasvattamiseen niin asukkaiden kaupungissa ja palveluissa kuin työnantajatoiminnassa.

Kaupunginjohtaja hyväksyi suunnitelman 23.5.2023.

Tausta

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslainsäädäntö velvoittaa laatimaan palveluja koskevan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelman tulee sisältää myös sukupuolivaikutusten arviointi ja sukupuolitietoinen budjetointi. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaltuutettu valvovat suunnitelmia. Suunnitelmien tulee sisältää konkreettisia tekoja, joita voidaan arvioida. Espoon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2023–2025 koostuu kolmesta eri osasta, joita ovat perusteluosa, palvelujen toimenpidesuunnitelma ja henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Perus- ja lukio-opetuksen koulut sekä varhaiskasvatyksiköiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat laaditaan ja seurataan kasvun ja opetuksen toimialalla.

Suunnitelma perustuu edellisen kauden havaintoihin, joihin tässä suunnitelmassa halutaan vastata.

Palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa painotettiin edellisellä kaudella datan tuottamisen merkitystä ja tätä kautta kattavamman tietoperustan luomista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmista, esimerkiksi sukupuolitietun tiedon saaminen. Tavoitteena oli, että mahdollisimman monessa kyselyssä annettiin vastaajan itse määritellä sukupuoli eli omaan kokemukseen perustuva. Konkreettisesti tämä merkitsee vaihtoehtoja: nainen, mies, muu, en halua vastata.

Tietoisuuden kasvattaminen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksistä ja niitä koskevista teemoista oli myös tavoitteena. Teimme selvityksiä espoolaisista vähemmistöistä ja tätä kautta nostimme näkyville monenlaisuutta. Kampanjoimme vihapuhetta vastaan, tuoden monenlaisuutta esiin. Opetelimme käyttämään erilaisia menetelmiä ja välineitä edistää tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyötä kaupungissa, esimerkkinä sukupuolitietoisien budjetoinnin prosessin kehittäminen ja työpajat. Saimme syvempää ymmärrystä menetelmän mahdollisuuksista palvelujen kehittämisessä. Vähemmistöryhmät nostettiin esiin Espoo-tarinan päivitysprosessissa järjestämällä dialogisia keskustelutilaisuuksia osana Mun Espoo-prosessia.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu kuuluu olennaisena osana kaupungin osallisuutta edistävään kehitysohjelmatyöhön.

Palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa 2023–2025 jatkamme työtä nostamalla haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien palvelutarpeita esiin, unohtamatta kaikkia espoolaisia koskevia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen teemoja. Sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävässä kaupungissa ymmärretään ihmisten ja heidän välistensä kohtaamisten arvo, järjestöjen rooli ja laajemminkin eri toimijoiden välinen yhteistyö. Kysymykset miten ihmiset kuuluvat ihmisyhteisöön, kokevat arvostusta ja heillä on mahdollisuuksia osallistua, vaikuttaa ja kehittyä, ovat keskeisiä. Kaupunkia kehitetään monella tasolla ja taholla, esimerkiksi politiikkalinjauksissa, kaupunkisuunnittelussa ja -rakentamisessa, jolloin katseen tulee olla asukkaassa. Olennaista on luoda edellytyksiä, vahvistaa osallisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä huolehtia eri vähemmistöryhmien äänen kuulumisesta sekä tiedostaa haavoittuvimmassa asemassa olevien kaupunkilaisten palvelutarpeita. Osallisuusajattelu kuuluu kaikkeen työhön ja on tekemisen ja toiminnan ydintä kaupungissa sekä demokratian toteutumisen tukemisessa kaupungissa. Tämä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmakokonaisuus on myös osa Espoon kestävän kehityksen työtä sekä kehitysohjelmatyötä.

Aikaisempina vuosina tuotetut toimenpiteet ovat olleet sirpaleisia, kunkin toimijan lähtökohdista tuotettuja, mikä on ollut selkeä ja tunnistettu heikkous espoolaisten asukkaiden näkökulmasta. Haluamme nyt varmistaa palvelujen kehittämistoimien sujuvuuden ja eteenpäin menon poikkileikkaavilla teemoilla, mikä poikkeaa aikaisempien vuosien toiminnasta. Tavoitteena on päästä yli organisaatiorajojen edistämään havaittuja tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä valittuja haasteita, jotka on muotoiltu teemoiksi. Tämän suunnitelmakauden tavoitteena on, että kukin teema on riittävän konkreettisesti muotoiltu, rajattu, riittävän kunnianhimoisen ja sellainen, että eri tahot löytävät siihen liittymispintaa ja toimialojen johdolla on keinoja ohjata kehittämistoimintaa toimialallaan. Teemojen valinnoille löytyy perusta nykytilan kartoituksesta ja sieltä nousevasta tietoperustasta. Priorisointia on tehty toimialoilla ja kaupunkitasoisessa verkostossa. Erillisessä taustaosiossa (osa 1) perehdytään laajemmin teemojen sisältöihin, mikä auttaa kokonaiskuvan hahmottamisessa. Tästä dokumentista löytyvät tiivistetysti yhteisten teemojen valintaperusteet. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta ja vammaisneuvosto evästi suunnitelman laatimisen alkuvaiheessa tekijöitä.

Espoon kaupungin hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sekä ikäkausittaiset hyvinvointisuunnitelmat 2022–2025 ja kotouttamisohjelma 2022–2025

Espoon kaupungin hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa yhtenä valtuustokauden painopisteistä on osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen. Tavoitteita on mm. osallisuuden ja palveluiden saavutettavuuden edistäminen, maksuttomien tai edullisten hyvinvointipalveluiden käytön edistäminen, maahanmuuttotaustaisten asiakkaiden hyvinvoinnin ja työllistymisen edistäminen, palveluiden ja elinympäristön esteettömyys sekä ikääntyneiden vaikutusmahdollisuuksien parantaminen osallisuutta vahvistamalla. Suunnitelmat sisältävät myös tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä toimenpiteitä, mitä tässä suunnitelmassa ei tuoda esiin.

Espoo.fi-sivuilta [Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Espoossa | Espoon kaupunki](#) voi tutustua ikäkausittaisiin hyvinvointisuunnitelmiin, niiden tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Ikäkausittaisten hyvinvointisuunnitelmien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan ohjausryhmissä. [Espoon kaupungin kotouttamisohjelmaa 2022–2025](#) hyväksyttiin kesäkuussa 2022.

Toimenpiteiden laatiminen

Tämä toimenpidesuunnitelma on valmisteltu yhdessä konsernihallinnon ja kaupungin toimialojen kesken. Kaupunkitasoinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusverkosto on ohjannut valmistelua. Kaupungin toimialat ovat kirjanneet omia konkreettisia toimenpiteitä kunkin teeman alle ja ne ovat osa kunkin toimintasuunnitelmaa, jolloin toimenpiteet eivät jää irrallisiksi muusta toiminnasta. Toimenpiteiden seuranta tapahtuu kaupunkitasoisessa verkostossa ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnassa sovitun suunnitelman mukaisesti. Kokonaisuutta arvioidaan kauden puolivälissä, jolloin myös tehdään tarvittavia muutoksia, mikäli on tarpeen.

Teemat 1–2 käsittelevät viestintää ja tiedonkeruuta.

Teemat 3–6 käsittelevät vähemmistöryhmien palvelutarpeita.

Teema 7 käsittelee väkivaltaa ja siihen liittyviä ilmiöitä.

Teema 8 käsittelee laaja-alaista esteettömyyttä.

Teema 9 käsittelee espoolaisten asukkaiden osallisuutta.

Teema 10 käsittelee sukupuolitietoista budjetointia.

Teema 11 käsittelee Espoon kehittämisohjelmiin sisältyviä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmia.

Kustakin teemasta on tuotettu yhteenveto, johon on koottu toimialojen ilmoittamat samaan suuntaan katsovat toimenpiteet. Alla oleva taulukko 1 havainnollistaa ajattelua. Tavoitteena on tehdä näkyväksi yli organisaatio-rajien ylittävän toiminnan vaikuttavuus ja ennakoida Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtymistä.

Kunkin teeman alla oleva toimenpiteiden esittelyjärjestys on seuraava: Kasvun ja oppimisen toimiala (KOTO), Kaupunkiympäristön toimiala (KYT), Elinvoiman tulosalue (Elinvoima), Konsernihallinto (KOHA), kaupunkiyhteiset toimet ja lopuksi koko kaupunki ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue yhdessä. Konkreettiset mittarit ja liikennevaloarviointi seurannan välineinä toteutetaan yhteisellä sähköisellä alustalla vuosittain.

Taulukko 1. Taulukossa on kuvattu kaupunkiyhteinenteema, perustelut teeman valinnalle, konkreettinen toimenpide, mittarit, vastuutaho ja seuranta.

Yhteinen teema, samaan suuntaan katsovat toimenpiteet kaupungissa	
Teema	Yhteisen teeman kuvaus. Tulosityksikkö/palvelualue määrittää oman toimenpiteensä teeman edistämiseen. Toimenpiteet kootaan kaupunkiyhteiseen taulukkoon kaikkien nähtäville.
Tausta	Perustelut teeman valinnalle.
Toimenpide	Konkreettinen tekeminen, joka on valittu tehtäväksi tulosityksikössä teeman edistämiseksi.
Mittari	Vihreä - toiminnassa, etenee, valmis Keltainen - aloitettu, alkuvaiheessa Punainen - ei edennyt
Tulosityksikkö	Nimi
Vastuutaho	Kirjaa Teamsiin toimenpiteen toteutumisen.
Seuranta	Kirjaa aika ja foorumi

Toimeenpanosuunnitelma tulee nähtäville Espoon kaupungin verkkosivuille hyväksymisen jälkeen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusverkostossa ovat toimineet:

- Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalta Sari Hammar ja Sirkku Kiviniitty, Sanna Ahonen
- Kasvun ja opetuksen toimialalta, Annika Latva-Äijö, Annika Kaarnalehto
- Kaupunkiympäristön toimialalta, Sirkku Wallin (2022 elokuuhun saakka)
- Konsernihallinnosta, Katariina Eskola (2020 loppuun), Päivi Peltomaa (2021 loppuun), Mesut Güven (2022 syksy →) ja Kaarina Salonen, joka toimi verkoston kokoajana ja puheenjohtajana. Edellä mainittujen henkilöiden lisäksi toimenpiteiden tuottamiseen on osallistunut lukuisa joukko asiantuntijoita eri toimialoilta.

Hyväksyntä, seuranta ja arviointi

Teemojen alla olevista toimenpiteistä on tuotettu yhteenveto, joka viedään kaupunkitasoiseen operatiiviseen koordinaatioryhmään ja kaupungin tulosjohtoryhmään seurattavaksi, sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikuntaan seurattavaksi. Kaupunginjohtaja hyväksyy palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman.

Taulukko 2. havainnollistaa toimenpiteiden jakaantumista toimialoittain ja teemoittain. Kehittämistoimenpiteitä on yhteensä 134. Toimenpiteet jakautuvat seuraavasti: Kasvun ja oppimisen toimiala 49, Kaupunkiympäristön toimiala 27, Elinvoiman tulosalue 30, Konsernihallinto 15, Kaupunkiyhteisiä toimenpiteitä 7 ja Kaupungin ja Länsi-Uudenmaan Hyvinvointialueen yhteisiä toimenpiteitä 6.

Sukupuolitietoisessa budjetoinnissa on meneillään kaksi hanketta, yksi on seurantavaiheessa ja yhtä hanketta valmistellaan tiedonkeruulla.

Kaikissa kehitysohjelmissa on huomioitu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat. Toimenpiteitä on yhteensä 6.

Kuva: Olli Urpela

Teema	Kasvun ja oppimisen toimiala	Kaupunki-ympäristön toimiala	Elinvoiman tulosalue	Konserni-hallinto	Kaupunki-yhteiset	Kaupunki yhteistyössä Länsi-Uudenmaan Hyvinvointialue	Yhteensä
1.	9	2	7	5	0	1	24
2.	5	2	1	1	3	1	13
3.	6	2	3	0	0	0	11
4.	3	3	4	3	0	0	13
5.	3	1	3	2	0	1	10
6.	4	3	3	1	3	1	15
7. A	6	1	1	0	0	0	8
7. B	4	2	2	1	0	0	9
8.	2	9	3	1	1	1	17
9.	7	2	3	1	0	1	14
Yhteensä	49	27	30	15	7	6	134
10. Sukupuoli-tietoinen budjetointi	1	0	2	1	0	0	4
11. Kehitys-ohjelmat	Kestävä kehitys 2	Elinvoimainen Espoo 1	Hyvinvoiva Espoo 1	Tapahtumien Espoo 2	0	0	6

Teemat

TEEMA 1.

Vahvistetaan viestintää, joka kertoo moninaisuudesta ja on osallistavaa sekä normitietoista eri viestintäkanavissa. Viestinnässä tehdään näkyväksi eri vähemmistöjä.

Inklusiivinen kieli luo yhteiskuntaa, joka on olemassa kaikkia varten. Voimme omassa työssämme tukea kaikkien ihmisoikeuksien toteutumista. Tämä merkitsee vähemmän normitettuja käytänteitä teksteissä ja kuvien valinnassa. Normikriittinen työ kuvien kanssa vaatii sitä, että ajattelemme jokaisen kuvan valintaa ja tarkastelemme kuvaa suuremmassa yhteydessä. Normit ovat kirjoittamattomia ja usein tiedostamattomia käsityksiä normiin kuuluvien henkilöiden tunnusmerkeistä. Saavutettavuus on yhdenvertaisuuden edistämistä ja Espoon kaupunki huolehtii siitä, että noudatamme saavutettavuusvaatimuksia kaikessa sähköisessä viestinnässä. Henkilöstölle on tarjolla tietoa saavutettavuusvaatimuksista sekä saavutettavuuskoulutuksista. Varmistamme myös, että yhteistyökumppanimme (mm. puitesopimustoimittajat) huolehtivat kaikkien sähköisesti julkaistavien aineistojen saavutettavuudesta. Saavutettavuudella tarkoitetaan, että käytetään erilaisia menetelmiä ja monikanavaista, kaikille saavutettavaa viestintää. Viestinnässä ei useinkaan riitä, että käytetään vain yhtä kanavaa, tieto viedään esimerkiksi ainoastaan internetsivulle, vaan tulee varmistaa, että kaikki asiakasryhmät, joita tieto koskee, pystyvät sen saamaan. Digiaikakaudellakin paperitiedotteita sekä kasvokkaista ja jalkautuvaa palvelua tarvitaan tiettyjen asiakasryhmien saavuttamiseen.

Kuva: Maria Margit Lindholm

Kasvun ja oppimisen toimiala (9)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Uudistetaan verkkosivuja siten, että ne palvelevat paremmin eri taustoista ja lähtökohdista tulevia varhaiskasvatuksen asiakasperheitä.	Huomioidaan eri taustaisten kohderyhmien erilaiset tiedontarpeet ja valmiudet vastaanottaa tietoa. Parannetaan verkkosivujen esteettömyyttä, tiedon löydettävyyttä sekä sisältöjen selkeyttä ja ymmärrettävyyttä.	Suomenkielinen varhaiskasvatus
Lasten, perheiden ja henkilöstön moninaisuus näkyy viestinnässä kuvavalintojen kautta.	Tuotetaan sisältöä, jossa tehdään moninaisuutta näkyväksi kuvavalintojen avulla mm. uusilla verkkosivuilla, esitteissä, julkaisuissa ja muissa materiaaleissa.	Suomenkielinen varhaiskasvatus
Kehitetään kuvapankkia ja ulkoista viestintää, esimerkiksi uutisia ja somejulkaisuja, joista näkyy oppilaiden moninaisuus.	Kotouttaminen näkyy vahvasti KOTO-tarinassa, johon myös viestinnän strategia pohjautuu.	Suomenkielinen perusopetus
Viestintä on aina kolmikielistä mutta tarvittaessa myös monikielistä.	Esimerkkinä vanhempainillat, Wilma-viestit.	Suomenkielinen perusopetus
Viestintä on saavutettavaa.	Kaikki ulkoinen viestintä on saavutettavuusdirektiivien mukaista.	Suomenkielinen perusopetus
Lukioiden viestinnässä käytettäviin kuviin löydetään erilaisia nuoria.	Monipuolisen kuvaston myötä nuoret ja huoltajat näkevät, että Espoon lukioissa on tilaa erilaisuudelle.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Nuori Espoo viestinnässä näkyy nuorten moninaisuus ja markkinointimateriaaleissa käytetään säännöllisesti sateenkaariväritystä.	Monipuolisen kuvaston ja sateenkaariväriytyksen myötä nuoret ja huoltajat näkevät, että nuorisopalveluissa on tilaa erilaisuudelle.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Käytetään kaupungin kuvapankkia monipuolisesti sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä, esimerkiksi eri kulttuuritaustaiset kuntalaiset pääsevät näkyviin.	Kuvapankin kuvat heijastavat espoolaisia asukkaita monipuolisesti.	Svenska bildningstjänster
Markkinointiviestinnässä hyödynnetään sateenkaariväritystä.	Sateenkaariväritys on brändivärien lisäksi virallinen Nuori Espoo -"väri" joka näkyy tarroissa, T-paidoissa ja muissa markkinointimateriaaleissa muiden värien rinnalla.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Kaupunkiympäristön toimiala (2)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kuvavalinnoissa kiinnitetään huomiota monenlaisten ihmisten näkyvyyteen.	Kaupunkisuunnittelusta ja tapahtumista viestitään mahdollisimman saavutettavasti ja monikanavaisesti.	Kaupunkisuunnittelu
Palvelutuotannossa tuodaan esille monipuolisesti henkilöstöä eri työtehtävissä.	Eri taustaisten kuntalaisten esiin tuominen. Tehdään 1–2 haastattelua / vuosi eri taustaisista työntekijöistä heidän työhönsä liittyen.	Tilapalvelut

Kuva: Elias Metsämaa

Elinvoiman tulosalue (7)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kulttuurin tulosityksikkötasoisessa viestinnässä otetaan moninaisuus ja erilaiset vähemmistöt huomioon aina, kun tilataan valokuvia tai videoita.	Kuvamaailma on normitietoista ja sen kautta tehdään näkyväksi eri vähemmistöjä.	Kulttuuri
Kulttuurin tulosityksikkö toteuttaa Helsinki Pride'n kumppanina omaa Pride-viestintää.	Toteutetaan markkinointiviestinnällinen kampanja, jossa tuodaan esiin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä ja heidän oikeuksiaan espoolaisessa kontekstissa.	Kulttuuri
Lisätään selkokielistä viestintää ja markkinointia kulttuuripalveluista.	Kaksi kertaa vuodessa kaikkiin espoolaistalouksiin jaettava kulttuurin esite toteutetaan jatkossa selkokielisenä.	Kulttuuri
Liikunnan ja urheilun käyttämässä kuvamateriaalissa näkyvät erilaiset asukas- ja vähemmistöryhmät.	Lisätään viestintää, jossa näkyvät liikuntapalveluiden kaikki eri asiakasryhmät.	Liikunta ja urheilu
Liikunnan markkinoinnin ja viestinnän työntekijät ovat mukana kaupungin osallisuustyöryhmän työskentelyssä ja viestintää kehitetään jatkuvasti osallistamalla kaupunkilaisia ja sidosryhmiä.	Espoo liikkuu -yhteisö on kaikkien Espoon liikkujien ja liikuttajien yhteisö. Osallisuus ja yhteisöllisyys on koko brändin ydin ja yhteisöä kehitetään yhdessä sidosryhmien (seurojen) ja espoolaisten kanssa.	Liikunta ja urheilu
Elinkeino ja työllisyys -tulosityksikön viestinnässä otetaan moninaisuus ja erilaiset vähemmistöt huomioon kaikissa viestintä- ja markkinointimateriaaleissa.	Kuvamaailman kautta tehdään näkyväksi asiakkaiden ja asukkaiden moninaisuus.	Elinkeino ja työllisyys
Elinkeino ja työllisyys -tulosityksikön viestintä on kolmi-kielistä ja tarvittaessa viestintää tehdään myös muilla kielillä. Selkomukautuksia sisältöihin tehdään tarpeen mukaan.	Tehdään saavutettavaa viestintää, joka huomioi eri kohde-ryhmien tarpeet.	Elinkeino ja työllisyys

Konsernihallinto (5)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Osallistutaan soveltuviin kampanjoihin, joiden tavoitteena on kasvattaa henkilöstön tietoisuutta ja osaamista vähemmistöryhmien kohtaamiseen sekä turvallisemman ja yhdenvertaisemman työympäristön luomiseen kaupungissa.	Kampanjoihin osallistumisesta päätetään yhdessä eri toimijoiden kanssa.	Viestintä
Vahvistetaan monimuotoisuutta tukevan viestinnän toteuttamismahdollisuuksia eri tavoin.	Huolehditaan, että aineistopankissa on käytettävissä laajasti monimuotoista viestintää tukevaa kuva-aineistoa. Viestinnän henkilöstön osaamisen ajantasaisuudesta pidetään huolta.	Viestintä
Luodaan kanavia ja toimintatapoja, joilla kaupungin tiedottaminen ja palvelut ovat saatavissa myös heille, joilla ei ole valmiuksia ja mahdollisuuksia käyttää sähköisiä palveluja.	Tietoa on saatavissa mm. paperisena, erityisryhmien tiedottamista tapahtuu järjestöjen kautta jne.	Viestintä
Sähköiset palvelut ja verkkosivut ovat saavutettavuusdirektiivin mukaisia.	Espoon kaupungissa huolehditaan, että sähköiset palvelut ja verkkosivut täyttävät saavutettavuusdirektiivin vaatimukset. Päivitetyt tiedot tulee olla saavutettavaa.	Viestintä ja tunnistetut yhteistyökumppanit organisaatioista
Hello Espoo -info (ent. Maahanmuuttajien neuvontapiste) -palvelu on suunnattu erityisesti monikielisen väestön omaksi palveluksi. Palvelu on itsessään alkuvaiheen kotouttamista.	Kaupungin palveluista viestitään henkilökohtaisissa kohtaamisissa eri kieli- ja kulttuuritaustaisten kanssa.	Asiointipalvelut

Koko kaupunki ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue yhdessä (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Monikielinen- ja kanavainen viestintä -ryhmän toiminta	Toimialat ylittävä ryhmä kokoontuu kerran kuussa nostamaan esiin ajankohtaisia asioita ja sopimaan niiden esille tuomisesta eri kanavilla (nettisivut, some, tiedotteet ammattilaisille ja asukkaille).	Kaupungin eri toimialat ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (strategian ja johdon tuki, yhdyspintatiimi)

TEEMA 2.

Kerätään tietoja, jotka mahdollistavat eri vähemmistöryhmien näkemysten esiin saamisen palvelujen käyttäjinä.

Palvelujen moninaiset käyttäjät tulee tunnistaa ja kerätä tietoa heidän palvelutarpeistaan, esimerkiksi järjestämällä keskustelutilaisuuksia kohdennetusti. Olennaista on tunnistaa kuntalaiset, jotka ovat jääneet kaupungin palvelujen ja toiminnan ulkopuolelle. Työntekijöillä tulee olla osaamista ja valmiutta tunnistaa vähemmistöryhmien palvelutarpeita sekä kehittää moninaisuuden huomioivia palveluja ja työskennellä moninaisessa asiakas- ja työympäristössä. Tätä kautta myös syrjivät rakenteet ja toimintatavat nousevat esiin. Vähemmistöryhmien näkyvyyttä Espoossa tulee merkittävästi lisätä.

Kasvun ja oppimisen toimiala (5)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kouluterveyskyselyn ja hyvinvointikartaston tulosten hyödyntäminen.	Vähemmistöihin kuuluvien vastausten hyödyntäminen toimintaa suunniteltaessa.	Suomenkielinen perusopetus
Kouluterveyskyselyn ja PKS-kyselyn tulosten hyödyntäminen.	Vähemmistöihin kuuluvien kouluterveyskyselyn vastausten hyödyntäminen toimintaa suunniteltaessa.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Verkostoissa mukana oleminen, joiden kautta saadaan tietoa vähemmistöihin kuuluvien nuorten näkemyksistä.	Esimerkkeinä erilaiset yhdistystoimijoiden (mm. Helsinki Pride -yhteisö, Me Osalliset ym.) verkostot, sekä Espoon kaupungin hyvinvointiverkostot (mm. Hyvinvoiva Espoo).	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Eri vähemmistöryhmiltä pyydetään tarvittaessa kohdennetusti näkemyksiä.	Nuorten näkemyksiä kootaan toiminnoissamme tai yhteistyökumppaneiden tuella.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Palvelumuotoiluprosesseissa on erityisesti kutsuttu mukaan myös monikulttuurisia perheitä.	Tulkkipalveluista on huolehdittu. Avoimet kutsut koskevat kaikkia perheitä.	Svenska bildningstjänster

Kaupunkiympäristön toimiala (2)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Tavoitteena on järjestää vieraskielisille kerran vuodessa keskustelutilaisuus. Aiheena on viestiä osallisuuden keinoista ja kuulla kaupunkiympäristöä koskevia toiveita.	Yhteistyötä tehdään muiden kaupungissa toimivien verkostojen ja yksiköiden kanssa, jotka edistävät eri vähemmistöryhmien osallistumista.	Kaupunkisuunnittelu
Vammaisneuvoston Rakennetaan kaikille -työryhmän kokouksiin osallistutaan.	Kaavoitukseen ja kaavahankkeisiin liittyvää tietoa jaetaan ja kartoitetaan.	Rakennusvalvonta

Elinvoiman tulosalue (1)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kerätään asiakasymmärrystä eri vähemmistöryhmien (esimerkiksi romanit, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat, monikielinen väestö) palvelu- ja asiakaskokemuksista. Kokemusten pohjalta kehitetään kulttuuripalveluja. Kehittämisessä sovelletaan kaupungin asukasosallisuusmallia.	Hyödynnetään asiakaslähtöisiä palvelumuotoilumenetelmiä kuten esimerkiksi kyselyjä, haastatteluja ja yhteiskehittämisen työpajoja.	Kulttuuri

Konsernihallinto (1)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Hello Espoo -infossa toteutetaan asiakasseuranta, jolla selvitetään asiakasmäärät ja asiointiteemat.	Dataa asiakaskäynneistä on aloitettu keräämään. Talven 2022–2023 aikana toteutetaan seurantajakso asiointipisteillä aiemmin toteutetun mallin mukaan (sukupuolittainen budjetointi).	Asiointipalvelut

Kaupunkiyhteiset toimenpiteet (3)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Eri väestöryhmien, esimerkiksi tyttöjen, muun sukupuolisten, vammaisten ja vieraskielisten palvelukokemuksia seurantaan. Seuranta sisältää myös koetun turvallisuuden, syrjimättömyyden, laaja-alaisen esteettömyyden ja saavutettavuuden.	Julkisten palvelujen palvelukokemusten seuranta eri menetelmillä ja tarvittavilla toimenpiteillä (edellyttää yv-lain mukaisia taustatietoja, jotka ovat vastaajalle vapaaehtoisia).	Koko kaupunki (eri toimialat)
Varmistetaan pääkaupunkiseudun palvelukartan esteettömyystietojen ajantasaisuus Espoon osalta.	Espoon kaupunki ylläpitää tietokannan ajantasaiset tiedot omalta osaltaan.	Koko kaupunki (eri toimialat)
Varmistetaan Liikuntapalveluiden esteettömyys (LIPAS) tietojen ajantasaisuus Espoon osalta.	Espoon kaupunki ylläpitää tietokannan ajantasaiset tiedot.	Liikunta- ja urheilu

Espoon kaupunki yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Tarjotaan matalan kynnyksen toimintoja asukkaille.	Asukkaita kutsutaan esittelyinfotilaisuuksiin alueilla ja kohdataan perhekeskuksissa. Esimerkiksi Hello Espoo -tapahumat, ajankohtaiset infot, Ukrainasta tulleiden kotikuntainfot keväällä 2023.	Kaupungin eri toimialat ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (strategian ja johdon tuki, yhdyspintatiimi)

TEEMA 3.

Tunnistetaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen palvelutarpeet ja parannetaan kohtaamista.

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt kohtaavat syrjintää ja heihin kohdennuu ennakkoluuloja. Tiedon puute, erilaiset oletukset ja palvelutarpeiden puutteellinen tunnistaminen nousivat esiin taustakartoituksissa. Turvalliset kohtaamiset ja arvostava vuorovaikutus koettiin tärkeäksi kehittämisteemaksi. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien ihmisten koettiin olevan näkymättömiä. Sateenkaariperheiden tarpeiden tunnistamisen ja kohtaamisen teema koettiin merkitykselliseksi.

Kasvun ja oppimisen toimiala (6)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kouluilla on mahdollisuus tilata koulutusta aiheesta.	Koulutuksen tarjoajina esimerkiksi Tyttöjen talo, Poikien talo, Seta, Länsi-Suomen AVI	Suomenkielinen perusopetus
Kouluterveyskyselyn ja PKS-kyselyn tulosten hyödyntäminen.	Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien kouluterveyskyselyn vastausten hyödyntäminen toimintaa suunniteltaessa.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Sukupuolineutraalien WC-tilojen lisääminen oppilaitoksissa tilojen uudelleen käyttöä arvioiden.	Oppilaitoskohtaisesti mietitään ratkaisu eri WC-tilojen tarjoamisesta. Oppilaitoksessa on käytettävissä monenlaisia wc-tiloja: naiset, miehet, sukupuolineutraalit ja esteettömät WC-tilat.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Sateenkaarevaa nuorisotyötä 13–17-vuotiaille nuorille toteutetaan yhteistyössä Helsinki Pride-yhteisön kanssa.	Sateenkaareva nuorisotyö on nuorisotilatyypistä toimintaa Ohjaamotalon tiloissa, huomioiden sateenkaarevien nuorten erityistarpeet.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Osana SKY-hanketta on yläkoulussa perustettu keskustelufoorumi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oppilaille.	Keskustelufoorumi on aloittanut toimintansa syksyllä 2022.	Svenska bildningstjänster
Koulutetaan Kasvun ja oppimisen toimialan johtoryhmää sateenkaariasioissa ja suunnitellaan jatkotoimenpiteitä.	Syksy 2022 koulutus. Kevät 2023 sateenkaarinuorten dialogit.	Esikunta

Kaupunkiympäristön toimiala (2)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Mahdollistetaan uusien palvelujen sijoittuminen keskeisille, hyvin saavutettaville sijainneille.	Otetaan huomioon myös seksuaali- ja sukupuoli-vähemmistöjen palvelutarpeet ja turvalliset kohtaamispaikat kaavoitettaessa alueita.	Kaupunkisuunnittelu
Hankkeiden suunnittelussa huomioidaan vähemmistöjen palvelutarpeet.	Sukupuolineutraalit WC-tilat.	Tilapalvelut

Elinvoiman tulosalue (3)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Koulutetaan KulttuuriEspoo-yhteisön henkilökuntaa yhteistyössä Helsinki Pride -yhteisön kanssa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen osallisuuden ja kunnioittavan kohtaamisen vahvistamiseksi.	Helsinki Priden yhdenvertaisuuskoulutukset vahvistavat henkilöstön osaamista seksuaali- ja sukupuoli-vähemmistöjen kohtaamisessa sekä inklusiivisten kulttuuri-palveluiden suunnittelussa ja tuottamisessa, viestinnässä ja johtamisessa.	Kulttuuri
Luodaan ja toimeenpannaan KulttuuriEspoon turvalliseman tilan periaatteet.	Turvallisemman tilan periaatteet sisältävät kunnioittavan kohtaamisen, palautteen antamisen ja tavan olla yhdessä arvostavasti sekä ohjeet mahdollisten häirintätilanteiden ehkäisemiseksi ja ratkomiseksi.	Kulttuuri
Liikuntatoiminta-avustusten jaon yhteydessä tarkistetaan, kuinka monella seuralla on hyväksytty Tähtiseura/ eettiset ohjeet suoritettuna.	Liikunnan ja Urheilun liikuntatoiminta-avustuksen yhtenä jakoperusteena käytetään seurojen sitoutumista eettisiin ohjeisiin. Seuranta tapahtuu sekä raporttien että seurojen kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta.	Liikunta ja urheilu

TEEMA 4.

Toteutetaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuus ja poistetaan syrjintä Espoon kaupungin toiminnassa.

Vammaiset henkilöt ja heidän tarpeensa tulee tunnistaa kaikissa ikäryhmissä, väestöryhmissä ja myös vähemmistöryhmissä, kuten YK:n vammaissopimuksen toteutuakseen edellyttää. Tunnistamisen tulee konkretisoitua toiminnaksi. Esimerkiksi kun kaupungin tavoitteena on, että jokaisella nuorella on ainakin yksi harrastus, tämän tulisi toteutua myös vammaisen nuoren kohdalla. Vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden toteuttaminen edellyttää toiminnan räätälöintiä, näin mahdollinen rakenteellinen ja näkymätön syrjintä voidaan tunnistaa ja poistaa. Espoon kaupungin järjestämä toiminta ja palvelut tulee mahdollistaa myös vammaisille henkilöille. Samoin kaupungin tulee toteuttaa vammaisvaikutusten arviointia laajasti toiminnassaan. Tällä tavoin selvitetään, edistääkö kaupungin toiminta vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta. Esimerkiksi vammaisten henkilöiden pääsy työmarkkinoille on vaikeaa, heidän osuutensa työllisistä on hyvin matala. Saatujen johtopäätösten perusteella tehdään tarvittavat muutokset. Vammaisneuvoston ja vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöjen asiantuntemusta tulee hyödyntää. Päätöksenteon laadukkuuden varmistamiseksi on tärkeää huolehtia siitä, että vammaisneuvoston edustus on mukana mahdollisimman monella päätöksenteon foorumilla.

Kuva: Olli Häkämies

Kasvun ja oppimisen toimiala (3)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Vahvistetaan oppimisen polkua perusopetuksesta toiselle asteelle yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Huolehditaan viestinnän monimuotoisuudesta.	Erilaiset nuoret kokevat lukiokoulutuksen olevan tarkoitettu myös heille. Otetaan huomioon arjessa vammaisten henkilöiden erityistarpeet.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Yhteistyötä vammaisjärjestöjen kanssa toteutetaan. Vammaisille nuorille suunnattua vapaa-ajantoimintaa kehitetään, esimerkiksi digitaalista pelaamista ja nuorisotila-toimintaa.	Yhteistyötä tehdään erityisesti Tapiolan nuorisotilassa, mutta myös laajemmin toiminnan kehittämiseksi. Vammaisten nuorten digitaalisen nuorisotyön ja -pelaamisen, sekä muun vapaa-ajantoiminnan kehittäminen on kärkitavoitteita vuodelle 2023. Tavoitteena on, että vammaisten nuorten vapaa-ajan palvelujen kehittämistä tehdään jatkossa laajemminkin nuorisotyön piirissä myös valtakunnallisesti.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Inklusiivisen toimintatavan systemaattinen edistäminen kaikissa toimintayksiköissä.	Tuki- ja inklusiohankkeet.	Kasvun ja oppimisen toimiala yhdessä

Kaupunkiympäristön toimiala (3)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kerran vuodessa arvioidaan, vastaavatko tapahtumat ja niistä tiedottaminen vammaisten tarpeita, esimerkiksi keräämällä palautteita.	Viestinnässä ja tapahtumien tuottamisessa on tavoitteena esteettömyys ja saavutettavuus.	Kaupunkisuunnittelu
Kaavoitukseen liittyvää yhteistyötä ja menettelyjä kehitetään yhteistyössä kaupungin esteettömyysasiamiehen kanssa.	Huomioidaan kaavoituksessa esteettömyys.	Kaupunkisuunnittelu
Hankkeiden suunnitteluissa ja korjauksissa huomioidaan esteettömyys.	Esteettömät tilat ja esteetön pääsy tiloihin.	Tilapalvelut

Elinvoiman tulosalue (4)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Huomioidaan kulttuuripalveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa fyysinen esteettömyys. Lisätään osaamista esteettömyyden arvioinnissa.	Esteettömyyden tarkastuslistan käyttö ja henkilöstön kouluttaminen.	Kulttuuri
Yhdenvertaisuus ja esteettömyys toteutuvat kauttaaltaan liikuntapaikoilla ja palvelutarjonnassa.	Espoon väestöstä noin 20–25 % kuuluu soveltavan tai erityisliikunnan piiriin. Esteiksi liikkumiselle voivat muodostua mm. tukipalveluiden riittämättömyys, kuten esimerkiksi kuljetushankaluudet, pula saattajista, avustajista tai tulkkipalveluista. Tietoa jaetaan eri toimijoille.	Liikunta ja urheilu
Järjestetään laadukkaasti suunniteltuja ja toteutettuja, turvallisia ja monipuolisia liikuntaryhmiä erityisryhmille.	Järjestettyjen, turvallisten ja monipuolisten liikuntaryhmien määrä. Asiakaspalautteen hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa.	Liikunta ja urheilu
Viestitään liikuntaryhmistä, liikuntaneuvonnasta ja Liikuntaystävä-toiminnasta yhteistyössä kuntoutus- ja vammaispalveluiden kanssa.	Monikanavaisen viestinnän toteuttaminen yhteistyössä kuntoutus- ja vammaispalvelujen kanssa.	Liikunta ja urheilu

Konsernihallinto (3)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kaikkien palvelujen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta huolehditaan.	Viestinnässä esteettömyydestä ja saavutettavuudesta huolehditaan. Tarjotaan esteettömät ja saavutettavat asiakaspalvelut.	Asiointipalvelut
Vammaisten henkilöiden arvostava kohtaaminen.	Vammaisten henkilöiden kuljetuksia suorittavien palveluntuottajien kuljettajat ovat koulutettuja erityisryhmien kohtaamiseen	Hallinto- ja kehittäminen, logistiikka
Asiakkaiden avustamisen taitoihin on osaamista eli osataan avustaa asiakasta kuljetukseen sekä siihen välittömästi liittyvissä asioissa.	Vammaisten henkilöiden kuljetuksia suorittavien palveluntuottajien kuljettajat ovat koulutettuja erityisryhmien kohtaamiseen ja avustamiseen.	Hallinto- ja kehittäminen, logistiikka

TEEMA 5.

Parannetaan etenkin maahan muuttaneiden vieras- kielisten naisten osallisuutta.

Espoo-tarinaa sisältyy maahan muuttaneiden naisten työllisyystilanteen nostaminen Pohjoismaiselle tasolle. Naiset jäävät usein vuosiksi kotiin huolehtimaan lastenhoidosta ja tämä hidastaa kielitaidon kehittymistä, kodin ulkopuolisten sosiaalisten suhteiden ja tärkeiden verkostojen syntymistä sekä hakeutumista koulutukseen tai työhön. Siirtymää kotoa työelämään hidastavat myös lapsiperheiden saamat tulonsiirrot, joidenkin ammattien tiukat osaamis- ja kielitaitovaatimukset, puutteellinen tietämys omista mahdollisuuksista ja/tai saatavilla olevista palveluista, esim. lastenhoidon järjestymisestä. Työntajien ennakoasenteet ja rekrytointiin liittyvät epäarvoistavat käytännöt vaikeuttavat työllistymistä.

Naisten osallisuuden parantaminen on tärkeää heidän itsensä kannalta, mutta positiiviset muutokset heidän asemassaan vaikuttavat samalla koko perheeseen, esimerkiksi äitien koulutustaso vaikuttaa voimakkaasti lasten oppimistuloksiin, koulutukseen suhtautumiseen ja sitä kautta myös työelämään hakeutumiseen. Maahan muuttaneiden naisten osallisuuden vahvistamisessa tärkeää on huolehtia tiedon välittämisestä ja parantaa naisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaan tilanteeseensa. Espoossa tarvitaan työntekijöitä. Monella maahanmuuttajataustaisella naisella on kokemusta ammanteista, joiden osajista on pulaa. Avainasemassa ovat laadukkaat ja tavoittavat kotoutumis-, koulutus- ja työllisyyspalvelut.

Kasvun ja oppimisen toimiala (3)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Oikeus oppia -hankkeessa perustetaan erityisesti vieras-kielisille naisopiskelijoille tarkoitettu ryhmä. Ryhmässä kerätään keskustelun ohessa tietoa osallisuuden esteistä. Kannustetaan myös kantasuomalaisia naisopiskelijoita vaikuttamaan.	Otetaan huomioon opiskelijoiden esille tuomat osallisuuden esteet toimintaa suunniteltaessa.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuoriso-palvelut
Kehitetään sukupuoli- ja kulttuurisensitiivistä tyttötyötä.	Tarjotaan vapaa-ajanpalveluja erityisesti maahanmuuttajatyttöille suunnatuissa ryhmätoiminnoissa. Maahan muuttaneiden nuorten naisten ohjausta opintoihin ja työelämään tuetaan Ohjaamotalossa yhteistyössä kumppaneidemme kanssa.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuoriso-palvelut
Esbo arbis lisää opiskelijamäärien mukaisesti ruotsi toisen kielenä kursseja.	Kursseille ilmoittautuneiden määrä.	Svenska bildningstjänster

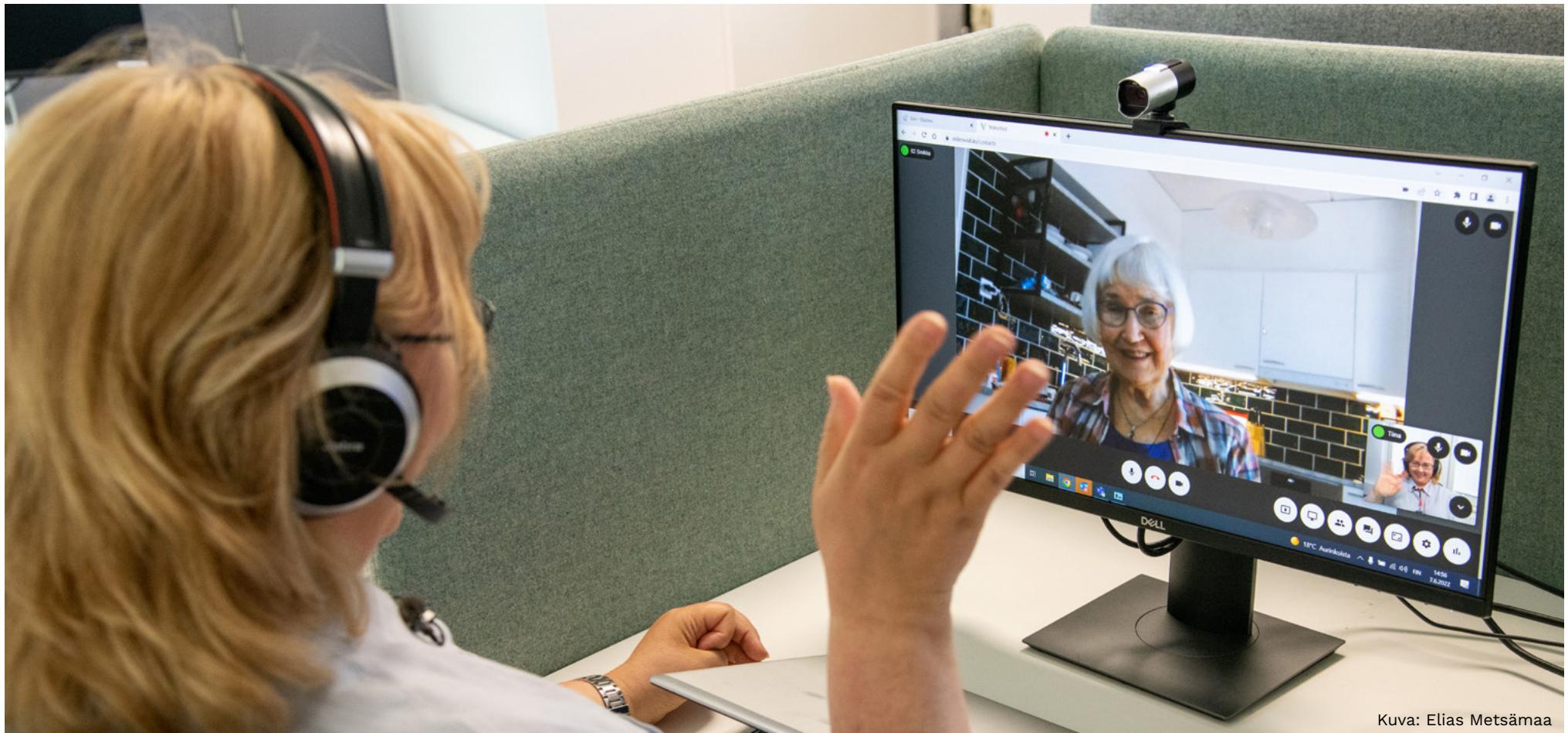
Kaupunkiympäristön toimiala (1)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Palvelutuotannon siivoustehtävät.	Siivoustehtävissä on paljon vieraskielisiä naisia. Heidän perehdytyksessään huomioidaan kielitaito ja sen taso.	Tilapalvelut

Elinvoiman tulosalue (3)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kaupunginkirjaston hanke moninaisten perheiden lukutaidon tukemiseksi.	Tavoitteena on tukea erityisesti vieraskielisiä perheitä ja naisia. Yhteistyötä tehdään perhekeskusten kanssa.	Kulttuuri
Maahan muuttaneiden vieraskielisten naisten työllisyyden ja osallisuuden edistäminen verkostomaisesti eri toimijoiden kanssa elinkeino ja työllisyys -tulosityksikössä.	Maahan muuttaneiden naisten muita alhaisempaan työllisyysasteeseen vastataan kehittämällä ja tuottamalla palveluja verkostomaisesti monen eri toimijan kanssa. Palvelupaletti koostuu mm. työelämävalmiuksia, kielitaitoa ja verkostoitumista edistävästä palveluista.	Elinkeino ja työllisyys
Tuemme kohtaamisia eri väestöryhmien välillä. Järjestämme liikuntaryhmiä naisille ja tytöille. Viestitään liikuntaryhmiä ja liikuntaneuvonnasta yhteistyössä Hello Espoo -infon kanssa.	Toimintamme periaatteena on matalan kynnyksen liikunnan järjestäminen, jossa osallistumismaksut, hankalat ilmoittautumiskäytännöt ja muut mahdolliset kynnykset osallistumiseen on minimoitu.	Liikunta ja urheilu

Konsernihallinto (2)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kehitetään maahanmuuttajien neuvontapalveluja (Hello Espoo -info). Uutena avauksena ovat asiointiin tulevia alkuvaiheen kotoutumista edistävät palvelut, erityisesti naisten osallisuus huomioiden.	Tuetaan erityisesti naisten pääsyä palvelujemme piiriin - konkreettiset toimenpiteet suunnitellaan talven 2022–2023 aikana.	Asiointipalvelut
Selvitetään ja tehdään aktiivisesti yhteistyötä mm. kansainvälisyys- ja maahanmuuttoasioiden vastuualueen kanssa.	Annetaan ohjausta ja neuvontaa suomen kielen kurseista ja työnhausta.	Asiointipalvelut

Espoon kaupunki yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Vahvistetaan kohderyhmän tavoitettavuutta tiivistämällä eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Tunnistetaan ja tehdään näkyväksi yhdyspinnassa työskentelevät tahot.	Kuullaan ja kuunnellaan, millaisia asioita tulee esiin kouluissa, mutta myös esim. vapaa-ajan toimintojen kautta. Vaihdetaan säännöllisesti kuulumisia ja tiedotetaan laajasti saatavilla olevista palveluista.	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (strategian ja johdon tuki, yhdyspintatiimi Espoon kaupunki

Kuva: Elias Metsämaa

TEEMA 6.

Edistetään eri vähemmistöryhmien yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja puututaan syrjintään

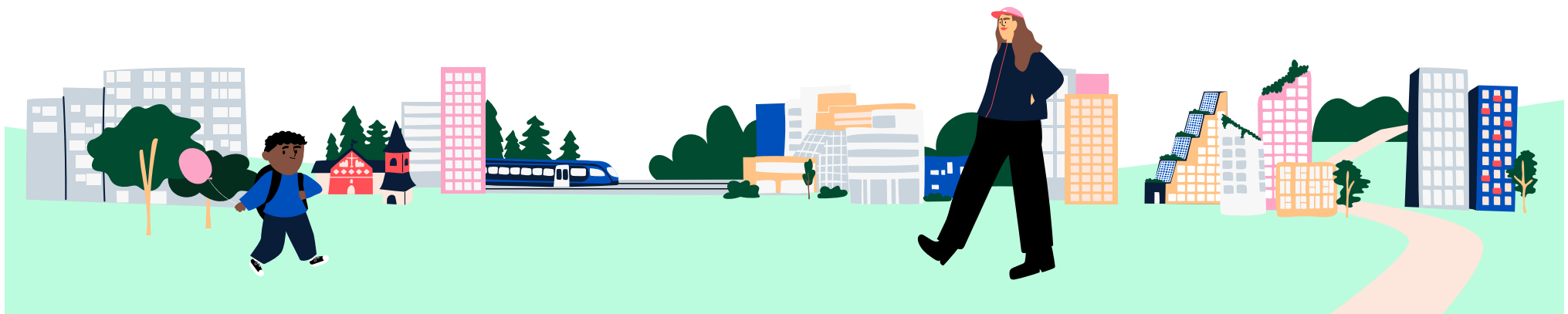
Tutkimusten perusteella moniin vähemmistöihin kuuluvat kohtaavat syrjintää niin työelämässä kuin palvelujen käyttäjinä. Tiedon puute, erilaiset oletukset ja palvelutarpeiden puutteellinen tunnistaminen nousivat esiin taustakartoituksissa. Turvalliset kohtaamiset ja arvostava vuorovaikutus sekä osallisuuden lisääminen on tärkeä kehittämisteema. Erityisesti lapsilla ja nuorilla syrjinnän ja syrjäytymisen ehkäiseminen alkaa varhaiskasvatuksesta ja opetuksesta. Kulttuuri- ja kielitietoinen toiminta on keskeinen osa osallisuuden ja integraation lisäämistä.

Kuva: Johanna Taskinen

Kasvun ja oppimisen toimiala (4)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Oman äidinkielen opetuksen järjestäminen ja kulttuuri-ohjaus.	Espoossa on kaksi opetusryhmää romanin kielessä 2023. Saamenkielen ryhmä perustetaan, mikäli tarvetta on. Monikielisen väestön osalta oman äidinkielen opetusta tarjotaan 41:llä kielellä vuonna 2023. Kielten ja ryhmien määrä vaihtelee vuosittain. Samanaikaisopetusta omalla äidinkielellä tarjotaan muiden oppiaineiden opiskelun tueksi. Tarjotaan monipuolisia kulttuuriohjaajien palveluja 10 kielellä. Palvelut tukevat monikielisten oppilaiden integraatiota, osallisuutta ja kotoutumista.	Suomenkielinen perusopetus
Vahvistetaan oppimisen polkua perusopetuksesta toiselle asteelle yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Viestinnän monimuotoisuus.	Eri taustoista tulevat nuoret kokevat lukiokoulutuksen olevan tarkoitettu myös heille.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Osallistutaan romaniverkoston toimintaan ja tehdään yhteistyötä romanijärjestöjen kanssa nuorten palvelujen osalta.	Kuulutaan Pääkaupunkiseudulla toimivaan omaan nuorten asioita käsittelevään romaniverkostoon. Tarjotaan romaninyhdistyksille myös mm. tiloja tai avustusta ensisijaisesti Kumppanuusrahan avulla.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Romanilasten ja -nuorten toiminnan tukeminen.	Yhdistystoiminnan tukeminen lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan järjestämisessä mm. Kumppanuusrahan turvin (tilat, mahdollinen taloudellinen tuki).	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Kaupunkiympäristön toimiala (3)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Varmistetaan, että asemakaavat täyttävät Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) sisältövaatimukset turvallisen ja terveellisen ympäristön rakentumiseksi.	Arvioidaan asemakaavan vaikutuksia ihmisten elinoloihin.	Rakennusvalvonta
Turvallisemman tilan periaatteet on otettu käyttöön ja niistä viestitään tapahtumien tiedotuksessa.	Pyydetään tilaisuuksissa kunnioittamaan muiden rajoja. Pyydetään, että tilaisuuksissa ei tehdä turhia oletuksia kanssaoilijoiden taustoista, sukupuolesta, seksuaalisuudesta tai muista identiteettitekijöistä. Kaikenlainen häirintä, syrjintä tai muu toisten rajojen rikkominen johtaa häiriköijän poistamiseen alueelta. Kaupunkisuunnittelukeskuksen työntekijät edistävät tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan.	Kaupunkisuunnittelu
Kohdataan asukkaita etä tapahtumissa ja lähitapahtumissa. Matalan kynnyksen tapahtumissa tavataan asukkaita heidän lähialueellaan.	Järjestetään kaikille avoimia etä- ja lähitilaisuuksia, joissa keskustellaan kaavahankkeista helposti ja ymmärrettävästi. Eri vähemmistöryhmille suunnitellaan myös omia tilaisuuksia resurssien puitteissa ja tarpeen mukaan.	Kaupunkisuunnittelu

Elinvoiman tulosalue (3)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Osallistetaan eri asukasryhmiä (erityisesti eri vähemmistöryhmiä) KulttuuriEspoo-viestinnän kehittämiseen.	Varmistetaan, että tieto Espoon kulttuuripalveluista on mahdollisimman saavutettavaa kaikille asukasryhmille moninaisuus huomioiden.	Kulttuuri
Luodaan ja toimeenpannaan KulttuuriEspoon turvallisemman tilan periaatteet.	Asiakasymmärrykseen perustuen luodaan yhdessä asiakkaiden ja työntekijöiden kanssa turvallisemman tilan periaatteet kulttuuritiloille ja -tapahtumille Espoossa. Kehittämistyö tehdään yhdenvertaisuusasiantuntijan kanssa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta seuraa prosessin etenemistä.	Kulttuuri

Elinvoiman tulosalue (3)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Urheiluseurojen kanssa käydään keskustelu tarpeista eettisiin ohjeisiin. Seuranta tapahtuu sekä raporttien että seurojen kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta.	Liikunnan ja urheilun liikuntatoiminta-avustuksen yhtenä jakoperusteena käytetään seurojen sitoutumista (raportit, keskustelut) yhdenvertaisuuden edistämiseen.	Liikunta ja urheilu

Kuva: Olli Urpela

Konsernihallinto (3)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Tarjotaan vuoden 2023 alussa laajempia kotoutumista edistäviä palveluja.	Rekrytointi ja palvelujen suunnittelu syksy 2022, konkreettinen toteutus 2023	Asiointipalvelut
Lisätään sähköisten palveluiden käytön opastusta ja neuvontaa eri väestöryhmille.	Asiointipalvelujen tuki	Asiointipalvelut
Lisätään henkilöstön ymmärrystä moninaisuudesta ja tietoa kaupungin palveluista eri vähemmistöille tarpeen mukaan.	Asiointipalveluverkoston koulutukset ja mahdolliset muut täsmäkoulutukset tarpeen mukaan.	Asiointipalvelut

Kaupunkiyhteiset toimenpiteet (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Lisätään ymmärrystä, tietoa ja osaamista yhdenvertaisuudesta, kieli- ja kulttuuritietoisuudesta, moninaisuudesta, syrjinnästä ja rasismista.	Kaupunkiyhteisiä koulutuksia Antirasismien verkkokurssi (THL) Yhdenvertaisen kunnan tekijät (eOppiva) Varhaiskasvatuksen järjestämä antirasismi/yhdenvertaisuuskoulutus, Rauhankasvatusinstituutti.	Koko kaupunki yhdessä

Espoon kaupunki yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Monimuotoisuuden oppijat -verkosto	Vahvistetaan kaupungin ammattilaisten omia valmiuksia kohdata erilaisia asiakkaita ja puuttua syrjintään mm. jakamalla tietoa ja kokemuksia eri ryhmien edustajien kanssa työskentelemistä, tärkeänä osana kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen.	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (strategian ja johdon tuki, yhdyspintatiimi) ja Espoon kaupunki

TEEMA 7.

Tunnistetaan eri ryhmien kokemaa väkivaltaa, puututaan ja tehdään vaikenemisen kulttuuria näkyväksi. Tyttöjen kokemaan häirintään ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan ja ehkäistään aktiivisesti.

A. Tunnistetaan eri ryhmien kokemaa väkivaltaa, puututaan ja tehdään vaikenemisen kulttuuria näkyväksi.

Eri ryhmien kokema syrjintä, häirintä sekä väkivalta on edelleen vaiettu ilmiö yhteiskunnassamme. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien, vähemmistöihin kuuluvien ihmisten tilanteeseen tulee kiinnittää tehostetusti huomiota. Lähisuhdeväkivalta vaikuttaa sekä fyysisesti että henkisesti ja vaarantaa myös perheenjäsenten hyvinvoinnin. On etsittävä keinoja eri ryhmien tukemiseen, kaikenlaiseen väkivaltaan puuttumiseen ja palvelujärjestelmien kehittämiseen sekä nostaa aihe näkyväksi yhteiskunnassamme. Koska syrjintää on myös rakenteissa, vaaditaan systemaattista työtä, asenteisiin vaikuttamista ja henkilöstön kouluttamista ymmärtämään, mistä tekijöistä syrjintä muodostuu ja miten sitä voi poistaa. Terminologiaa yhtenäistetään ja tavoitteeksi asetetaan yhtenäisten termien käyttäminen viestinnässä.

Kuva: Taru Turpeinen

Kasvun ja oppimisen toimiala (6)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Tarjotaan Someturva-palvelu perusopetuksen henkilöstölle ja oppilaille.	Palvelu, jonka avulla lapset, nuoret ja koulun henkilöstö voi pyytää apua häirintä, kiusaamis- ja väkivaltatilanteisiin	Suomenkielinen perusopetus, Svenska bildnings-tjänster
Huolehditaan, että nuorten espoolaisissa lukioissa koke-man kiusaamisen ja väkivallan matala taso säilyy myös jatkossa (kouluterveyskysely, PKS-kysely).	Yhteisöllisyyden, osallisuuden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen lukioden arjessa.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Suunnittelijan osallistuminen Barnahus-koulutukseen ja osaamisen jalkauttaminen koko organisaatiossamme.	Henkilöstölle järjestetään koulutusta lapseen kohdistuvasta väkivallasta ilmiönä. Teemoina: väkivallan seuraukset lapselle, väkivallan tunnistaminen, tilanteessa toimiminen ja väkivaltaa kokeneen lapsen tukeminen arjessa.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Osallistutaan ja ollaan mukana pitkittyneiden ja vakavien kiusaamistilanteiden selvittelyssä kouluissa ja nuorten vapaa-ajalla.	On hankittu palvelu vakavien kiusaamistapausten selvittelyn tueksi. Palveluun on varattu kahden henkilön työpanos yläkouluilla ja osin nuorten vapaa-ajalla tapahtuvien vakavien kiusaamistapausten selvittelyn tueksi.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Nuorisonohjaajat käyvät säännöllisesti keskusteluja nuorten kanssa kiusaamiseen ja väkivaltaan liittyvistä asioista. Kaikilla nuorisotiloillamme toteutetaan vihapuheen vastaista toimintaa.	Käytävät keskustelut ovat osa nuorisotilojen normaalia arkea. Keskusteluja käydään tästä aihepiiristä enemmän niillä tiloilla, joissa kiusaamista tai vihapuhetta havaitaan	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Jalkautuva nuorisotyö on keskeinen toimija nuorten vapaa-ajalla näkyvien ilmiöiden tunnistamisessa.	Jalkautuva nuorisotyö jakaa tietoaan ja osaamistaan erilaisiin nuorten ilmiöihin (mm. Väkivaltaisuus) liittyen. Tiedon pohjalta voidaan käynnistää laajalla verkostotyöllä tarvittavia toimenpiteitä ei-toivotun käytöksen vähentämiseksi.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Kaupunkiympäristön toimiala (1)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Mahdollistetaan uusien palvelujen sijoittumisen keskeisille, hyvin saavutettaville sijainneille.	Rakentamisen vaikutuksia ihmisten elinoloihin arvioidaan.	Kaupunkisuunnittelu

Elinvoiman tulosalue (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Olympiakomitean Tähtiseura-laatuohjelman avulla tuemme seuroja näissä asioissa.	Laatuohjelma sisältää Olympiakomitean eettiset ohjeet, joita noudatetaan.	Liikunta ja urheilu

Kuva: Johanna Taskinen

B. Tyttöjen kokemaan häirintää ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan ja ehkäistään aktiivisesti.

Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan koulu- tai luokkayhteisöön kuulumisen kokemus, tyytyväisyys elämään ja ahdistuneisuus ovat tytöillä poikia yleisempiä. Erityisen silmiin pistävää kuitenkin on, että tyttöjen kokema seksuaalinen häirintä ja seksuaalinen väkivalta on kasvanut tasaisesti kuluksen kuuden vuoden aikana. Tämä kehityksen vuoksi on syytä ryhtyä toimenpiteisiin erityisesti tyttöjen osalta kuitenkin poikia ja muunsukupuolisia unohtamatta. Vuonna 2021 espoolaisista 8.–9.-luokkalaisista tytöistä 48 % (pojista 11 %), lukion 1.–2.-luokkalaisista 52 % (pojista 7 %) ja vastaavasti ammatillisen oppilaitoksen tytöistä 55 % (pojista 9 %) on kokenut häiritsevää seksuaalista ahdistelua tai ehdottelua. On huomattava, että 8.-luokkalaiset, jotka ovat kokeneet ahdistelua ovat 13–14-vuotiaita lapsia.

Seksuaalisesta väkivallasta kertoo 8.–9.-luokkalaisista tytöistä 12 % (pojista 5 %), lukion 1.–2.-luokkalaisista 12 % (pojista 2 %) ja vastaavasti ammatillisen oppilaitoksen tytöistä peräti 24 % (pojista 3 %) vastanneista. Tytöt kokevat seksuaalista häirintää etenkin julkisissa tiloissa, puhelimessa ja somessa. Pääkaupunkiseudun luvut ovat muuta Suomea korkeammat, ja pääkaupunkiseudulla korostuu ahdistelun yleisyys julkisissa tiloissa.

Kasvun ja oppimisen toimiala (4)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Huolehditaan, että espoolaisissa lukioissa tyttöjen kokema häirintä ja seksuaalinen väkivalta on myös jatkossa harvinaista (kouluterveyskysely, PKS-kysely).	Korostetaan arvostavaa asennetta ja koskemattomuuden merkitystä.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Kiinnitetään huomiota nuorten keskusteluihin ja esille tuomiin asenteisiin esim. oppitunneilla ja käytäväkeskusteluissa. Karsitaan vähättelevät puheet ja ulkonäköä koskevat huomautukset.	Korostetaan arvostavaa asennetta ja koskemattomuuden merkitystä.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Järjestetään opettajille täydennyskoulutusta.	Koulutusta teeman 7 B aiheista.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Tyttöjen kokema seksuaalinen häirintä ja seksuaalinen väkivalta on tunnistettu ja siihen puututaan.	Toteutetaan kevään 2023 aikana pääkaupunkiseudulla yhteisen mediakampanjan tyttöjen seksuaalisen häirinnän ilmiön esiin tuomiseksi ja ihmisten herättelemiseksi tähän ilmiöön puuttumiseen.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Kaupunkiympäristön toimiala (2)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Mahdollistamme uusien palvelujen sijoittumisen keskeisille, hyvin saavutettaville sijainneille.	Arvioimme rakentamisen vaikutuksia ihmisten elinoloihin.	Kaupunkisuunnittelu
Häirintään ja seksuaaliseen väkivaltaan puututaan työtehtävissä.	Esihenkilön ja alaisen keskusteluissa asiat nostetaan esiin ja havaintoihin puututaan.	Tilapalvelut

Kuva: Noora Nilsén

Elinvoiman tulosalue (2)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Luodaan ja toimeenpannaan KulttuuriEspoon turvallisemman tilan periaatteet	Turvallisemman tilan periaatteet sisältävät kunnioittavan kohtaamisen, palautteen antamisen ja tavan olla yhdessä arvostavasti sekä ohjeet mahdollisten häirintätilanteiden ehkäisemiseksi ja ratkomiseksi.	Kulttuuri
Olympiakomitean Tähtiseura-laatuohjelman avulla tuemme seuroja näissä asioissa.	Laatuohjelma sisältää Olympiakomitean eettiset ohjeet, joita noudatetaan.	Liikunta ja urheilu

Konsernihallinto (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Parannetaan työntekijöiden tietoisuutta ja herkkyyttä tunnistaa väkivallan uhrin sekä annetaan työkaluja ottaa asia puheeksi.	Tilaamme koulutuksen teemasta tarpeen mukaan	Asiointipalvelut Hello Espoo info

Espoo kaupunki yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (2)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Moniammatillinen ja -toimijainen yhteistyö.	Kuullaan ja kuunnellaan, millaisia asioita tulee esiin koulussa, mutta myös esim. vapaa-ajan toimintojen kautta. Vaihdetaan säännöllisesti kuulumisia ja tiedotetaan laajasti saatavilla olevista palveluista.	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (strategian ja johdon tuki, yhdyspintatiimi ja Espoon kaupunki)
FGM (Female genital mutilation) -ohjelmalla ehkäistään väkivaltaa.	Koulutetaan ammattilaisia tunnistamaan ja puuttumaan tyttöjen ja naisten sukupuolielinten silpomiseen ja sen riskiin. Asiakkaille tehtyä esitettä jaetaan aktiivisesti ja ohjataan palvelujen pariin.	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (strategian ja johdon tuki, yhdyspintatiimi ja Espoon kaupunki)

TEEMA 8.

Edistetään laaja-alaista ja toiminnallista esteettömyyttä elinympäristössä, asumisessa ja palveluissa.

Esteettömyyden toteuttamisessa tulee huomioida kaikki väestöryhmät ja myös kaiken ikäiset vammaiset henkilöt. Kaupungin palvelut, työpaikat, yleiset alueet, julkiset ja yksityiset palvelurakennukset ja joukkoliikenteen ratkaisut tulee tehdä saavutettaviksi, esteettömiksi ja turvallisiksi kaikille ihmisille. Esteettömyys ja saavutettavuus tulee varmistaa kaikissa organisaatioissa, kehittämistoimissa ja palveluissa. Esteettömyys pyrkii osaltaan myös purkamaan sosiaalisia ja psyykkisiä esteitä, sillä julkisten tilojen käytössä ja palveluiden järjestämisessä esteettömästi edistetään kaikille avointa, mukaan ottavaa ja turvallista ilmapiiriä, jossa ei hyväksytä kiusaamista eikä syrjintää. Toiminnallisen esteettömyyden kehittäminen edellyttää kuntalaisten palvelukokemusten selvittämistä esteettömyyden näkökulmasta ja tiedon aktiivista hyödyntämistä esteettömyyden toteuttamiseksi. Esteettömyyttä tulee edellyttää hankinnoissa ja poistaa osallistumisen esteitä systemaattisesti. Kunnalliset esteettömyyskäytännöt tulee laajentua myös seudullisiin ja valtakunnallisiin palveluihin (HUS, HSL).

Kasvun ja oppimisen toimiala (2)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Espoolaiset lukiot ovat esteettömiä. Poistetaan tietoon tulevat esteet toisen asteen koulutuksessa.	Esteettömyyden edistäminen: Etsitään ja tunnistetaan aktiivisesti esteettömyyden vastaisia rakenteita.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Edistämme fyysistä, psyykkistä, kulttuurista ja sosiaalista esteettömyyttä palveluissamme yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa.	Toimintaa kehitetään kerätyn palautteen perusteella.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut

Kaupunkiympäristön toimiala (9)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Hankkeiden suunnitteluissa ja korjauksissa huomioidaan esteettömyys.	Esteettömät tilat ja esteetön pääsytiloihin.	Tilapalvelut
Julkisten tilojen suunnitteluun osallistuvat tilojen käyttäjät. Erityisen esteettömyyden tilojen suunnittelussa kuullaan erityisryhmien edustajia, kuten vammaisneuvoston Rakennetaan kaikille -työryhmää (RAKA).	Tilojen esteettömyys: Kaikki rakennukset rakennetaan esteettömyysasetuksen mukaisesti huomioiden kokemusasiantuntijoiden näkemykset.	Kaupunkiympäristö ja rakennusvalvonta
Seurataan käytössä olevien koulutilojen kunnostamista, sillä koulut ovat laajasti kuntalaiskäytössä.	Kunnostuksen yhteydessä tehdään esteettömyyskartoitusta ja siitä nousevat toimenpiteet.	Kaupunkiympäristö ja rakennusvalvonta (esteettömyys-asiantuntija)
Esteettömien pysäkkien seuranta ja tiedot ovat Reittioppaassa ajan tasalla.	Liikkumisen esteettömyys kaikilla kulkutavoilla: Joukko-liikenne palvelee esteettömästi eri väestöryhmiä.	Kaupunkiympäristö
Seurataan liikuntaesteisten saattopaikkojen toteutumista ja toimivuutta.	Liikunta- ja toimintaesteisille osoitetaan toimiva saattopaikka julkisten palveluiden toimipisteissä.	Kaupunkiympäristö, Katusuunnittelu ja Kaupunkisuunnittelukeskus
Kiinteistöjen tietoisuutta talvikunnossapidon kunnossapitovelvoitteesta lisätään viestinnällä.	Esteetön liikkuminen varmistetaan myös talviaikaan yhteistyössä kaupungin kanssa.	Kaupunkiympäristö, Tilapalvelut kunnossapito
Kaupunkikeskusten esteettömyyskartoitukset vuosilta 2009–2012 uusitaan laadittavan suunnitelman mukaisesti, esimerkiksi hyödyntäen oppilaitosyhteistyötä.	Kaupungin kehittyessä ja muuttuessa esteettömyystietoja tulee päivittää	Kaupunkiympäristö
Mahdollistamme kaavoituksella esteettömän elinympäristön rakentumisen.	Arvioimme rakentamisen vaikutuksia ihmisten elinoloihin.	Kaupunkisuunnittelu
Alueopastuksen ajantasaisuus varmistetaan, esimerkiksi metron asemien ympäristöt.	Kaupungin kehittyessä ja muuttuessa alueopastusta tulee päivittää.	Kaupunkiympäristö, Kaupunkiliikenne-yksikkö

Elinvoiman tulosalue (3)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kulttuurin tiloissa toteutetaan tilojen esteettömyyskartoituksia.	Saadun tiedon perusteella parannetaan tilojen ja palveluiden esteettömyyttä. Toimenpiteet ovat konkreettisia.	Kulttuuri
Kaupunginmuseo toteuttaa autismiystävälliset ohjeet kaikille museovierailijoille.	Toimenpiteillä parannetaan tilojen ja palveluiden esteettömyyttä.	Kulttuuri
Esteettömyyskartoituksia tehdään liikunta- ja ulkoilu-paikoilla.	Liikuntapaikkojen suunnittelussa kiinnitetään huomiota esteettömyyteen saatujen tietojen perusteella.	Liikunta ja kulttuuri

Kuva: Elias Metsämaa

Konsernihallinto (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kaikki fyysiset palvelupisteemme ovat esteettömiä.	Tilamuutokset suunnitellaan esteettömyys huomioiden.	Asiointipalvelut

Kaupunkiyhteiset toimenpiteet (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioiminen hankinnoissa. Hankintakeskuksella on ennemminkin ainoastaan koordinoiva rooli, joka muistuttaa toimialoja tarjouspyynnön valmistelun yhteydessä ja hankintoihin liittyvissä koulu- ja palvelutalouden ko. direktiiveistä ja mahdollisuuksien mukaan jakaa parhaita käytäntöjä.	Hankintojen tulee olla saavutettavuusdirektiivin ja esteettömyysdirektiivin mukaisia. Esteettömyysdirektiivin mukaisesti esteettömyysvaatimusten mukaisten toimenpiteiden tulee olla voimassa 28.6.2022. Säännösten soveltaminen alkaa 28.6.2025. Edellä olevan päivämäärän jälkeen markkinoille tulevien tuotteiden ja palvelujen tulee olla esteettömyysvaatimusten mukaisia.	Vastuutahoina ovat kunkin hankinnan tarvitsija/toimiala. Toimialoilla on huolehdittava riittävästä osaamisesta ja tietoisuudesta näiden huomioimiseksi.

Espoon kaupunki yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Asukkaiden osallistaminen.	Tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia tuoda kokemuksia, mielipiteitä ja kehittämisideoita julki	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (strategian ja johdon tuki, yhdyspintatiimi yhteistyössä Espoon kaupunki

TEEMA 9.

Lisätään yhä useampien espoolaisten väestöryhmien osallistumista kaupungin kehittämiseen ja kokemusta aidosti joukkoon kuulumisesta.

Osallisuus on henkilökohtainen kokemus ja tunne ja se lisää tutkitusti yksilön hyvinvointia ja parantaa näin elämänlaatua. Osallistuminen ja vaikuttaminen ovat keinoja osallisuuteen. Osallistumalla kaupungin kehittämiseen asukas voi paitsi vaikuttaa omaan kotikaupunkiinsa, myös kokea osallisuutta.

Myös kaupunki hyötyy, kun asukas osallistuu – saamme tärkeää tietoa kehittämistyön ja päätösten valmistelun tueksi. Jokainen espoolainen voi osallistua ja vaikuttaa oman kotikaupunkinsa kehittämiseen. Vuonna 2022 lanseerattiin uusi asukastoiminnan malli. Mallin keskeinen ajatus on, että ihmiset tekevät kaupungin, ja malli rikastaa jo olemassa olevia osallistumisen mahdollisuuksia entisestään. Asukas voi valita itselleen sopivan tavan osallistua ja vaikuttaa. Menettelyissä seurataan Espoon osallisuusmallin [Kuulemisesta kumppanuuteen](#) periaatteita.

Kuva: Anna Valli

Kasvun ja oppimisen toimiala (7)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sisällytetään ryhmän varhaiskasvatussuunnitelmaan ja ryhmän esiopetussuunnitelmaan syksystä 2022 alkaen.	Suunnitelma varmistaa jokaisen varhaiskasvatus-/esiopetusryhmän lapsen ja hänen huoltajansa tasavertaista kohtelua ja mahdollisuutta osallistua ryhmän ja yhteisön toimintaan.	Suomenkielinen varhaiskasvatus
Koulukohtaiset Tasa-arvo ja-yhdenvertaisuussuunnitelmat päivitetään ja lisätään koulun nettisivuille.	Suunnitelmissa painottuu koulukohtainen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanne.	Suomenkielinen perusopetus
Ohjauksella onnistumisiin -hankkeen kautta edistetään erityisesti vieraskielisten nuorten osallisuutta ja kokemusta joukkoon kuulumisesta.	Hankkeessa toimivat kulttuuriohjaajat vahvistavat maahanmuuttajataustaisten nuorten kokemusta lukioyhteisöjen moninaisuudesta ja mahdollisuudesta olla osa yhteisöä omina itsenään.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Yläkouluikäisille nuorille suunnattua osallistavaa budjetointia toteutetaan. Menetelmässä jokaisen nuoren on mahdollista ideoida kehittämiskohteita oman koulunsa, asuinalueensa ja Espoon näkökulmasta.	Osallistava budjetointi mahdollistaa nuorille osallisuuden ja vaikuttamisen kokemuksia omalla asuinalueellaan.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Kannustamme kaikkia nuoria hakeutumaan matalalla kynnyksellä mukaan Nuorisovaltuuston toimintaan.	Tiedotamme ja markkinoimme mahdollisimman lähestyttävästi Nuorisovaltuuston toiminnasta erityisesti vaalien alla.	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Erilaisista osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista Espoossa kerrotaan nuorille.	Olemme rakentaneet nuorille suunnatun Osallisuuden polun, joka löytyy mm. julisteena nuorisotiloista. Mahdollistamme nuorille osallisuuden kokemuksia myös tarjoamalla nuorille erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia niin Espoossa kuin Euroopassakin (esim. erilaiset Itämeren alueen nuorten verkostot).	Suomenkielinen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
Varhaiskasvatuksen yksikkökohtaiset tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat laaditaan 2023 aikana. Perusopetuksessa ja lukiossa toimitaan tavoitteellisesti jo olemassa olevien suunnitelmien pohjalta.	Suunnitelmissa painottuu varhaiskasvatusyksikkökohtainen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanne. Suunnitelmien arviointi ja toimenpiteet.	Svenska bildningstjänster

Kaupunkiympäristön toimiala (2)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Erilaisia helposti lähestyttäviä vuorovaikutuksen tapahtumakonsepteja sovelletaan. Kaupunkisuunnittelun vuorovaikutusta kehitetään yhdessä asukkaiden kanssa. Tunnistetaan ja puretaan osallistumisen esteitä. Vuosittain suunnitellaan ja seurataan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimenpiteitä.	Teemme systemaattista osallisuuden ja vuorovaikutuksen kehittämistyötä.	Kaupunkisuunnittelu
Lapsia ja nuoria osallistetaan hankkeiden aikana.	Lapset otetaan mukaan mm. hankkeiden työmaa-aitojen maalaukseen ja koristeluun. Hankkeiden naapurissa asuvia tiedotetaan eri tavoilla.	Tilapalvelut

Kuva: Taru Turpeinen

Elinvoiman tulosalue (3)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kulttuuripalveluiden kehittämisessä sovelletaan kaupungin asukasosallisuusmallia.	Osallisuusmallin toimenpiteet	Kulttuuri
Verkostoidutaan pelimaailman vähemmistöryhmien kanssa ja tuetaan seura- ja harrastustoimintaa.	Luodaan suhteita, autetaan toimintojen käynnistämisessä sekä tehdään vähemmistöpainotteisia tapahtumia. Esimerkkinä saavutettavan pelaamisen tapahtuma tai tyttöpelamisen tapahtuma.	Liikunta ja kulttuuri
Ostetaan e-urheilun pelaamisen apuvälineitä.	Hankitaan e-urheilun apuvälineitä ja tuetaan muiden yksiköiden apuvälineiden hankintaa, jotta mahdollisimman moni pystyy osallistumaan erilaisiin pelitoimintoihin.	Liikunta ja kulttuuri

Konsernihallinto (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Palveluita kehitetään yhdessä asukkaiden kanssa.	Järjestetään säännöllisesti asiakaskyselyitä.	Asiointipalvelut

Espoon kaupunki yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (1)

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Monitoimijainen osallistava yhteistyö.	Järjestöt, uskonnolliset yhteisöt ja muut toimijat pidetään ajan tasalla ja kutsutaan mukaan yhteiskehittämisen toimintoihin.	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (strategian ja johdon tuki, yhdyspintatiimi ja Espoon kaupunki)

TEEMA 10.

Vakiinnutetaan sukupuolitietoinen budjetointi ja määritellään uusia kohteita vuosittain osana palvelujen kehittämistä. Päätetään vuosittain TA-kirjan aikataulun mukaisesti (1/toimiala/vuosi).

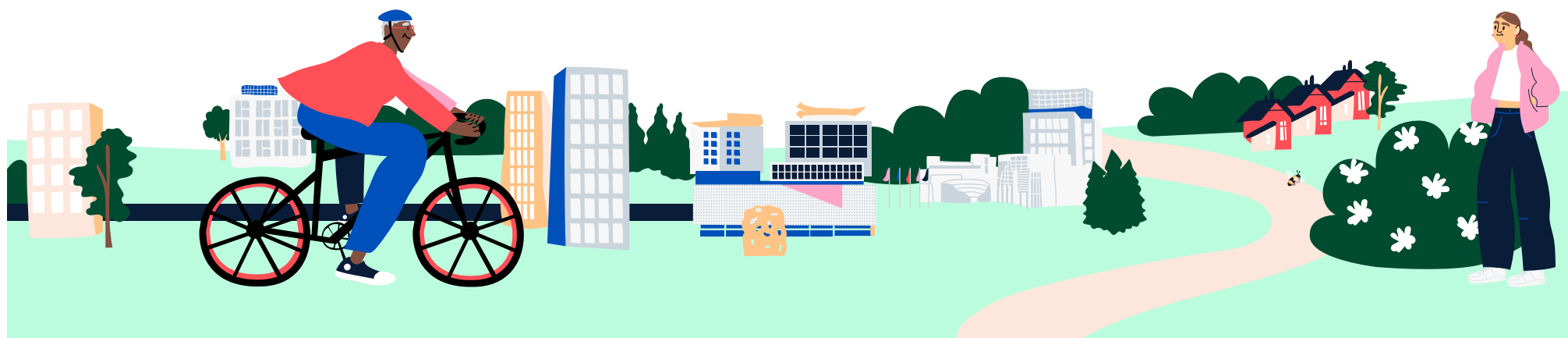
Sukupuolitietoinen budjetointi ja sukupuolivaikutusten arviointi ovat menetelmiä, joilla kehitetään parempia palveluja ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa taloussuunnitteluprosessissa. Molemmat menetelmät edellyttävä tietoa ja osaamista tasa-arvokysymyksissä ja ovat osa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien edellyttämiä edistämistoimenpiteitä. Toteutuneista hankkeista saa lisätietoa osallisuus- ja moninaisuusasioiden päälliköltä konsernihallinnosta.

Kuva: Kaisu Kaplin

Kaupunkiyhteiset toimenpiteet (1)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
2021 Nykytilan kartoitus ja lukiokuvien kehityspilotti Leppävaaran lukion kanssa. 2022 monipuolisemman kuvamateriaalin tuottaminen lukio-opiskelijoista. 2023 lukiokoulutuksen kirjallisen viestinnän tutkiminen sekä kuvamateriaalin monipuolistaminen	Syksyllä 2021 aloitettiin hankkeen 1-vaihe, jolla tuotettiin lukiokoulutuksen aineistopankkiin uutta sukupuolineutraa-liutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kuvamateriaalia. Kehityshankkeen pilotti tehtiin yhteistyössä Leppävaaran lukion kanssa. Vuonna 2022 lukiokoulutuksen ajankohtais- ja markkinointiviestinnässä kiinnitettiin aiempaa enemmän huomiota kuvien ja videoiden monipuolisuuteen. Konkreettisina toimenpiteinä kehitimme mm. kutsutekstiä, jolla opiskelijoita pyydetään malleiksi. Kuvauksissa puolestaan luotiin kuvaustilanteita, joissa erilaiset nuoret esiintyvät tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Lopputuotoksina kuvauskäytäntöjen pienet muutokset näkyvät aiempaa monipuolisempaa kuvamateriaalina nuorista ja lukio-opiskelusta. Vuonna 2023 aiomme jatkaa kuvauksia siten, että kuva-maailma loisi kaikenlaisille nuorille mielikuvan siitä, että lukiokoulutuksesta jokainen voi löytää oman paikkansa ja opinpolkunsä. Hankkeen 2-vaiheessa vuonna 2023 tullaan lukiokoulutuksen kirjallista viestintää ja oppimateriaaleja tarkastelemaan sukupuolineutraaliuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Edellä esitetty on edellyttänyt resurssien uudelleen kohdentamista.	Suomenkielisen toisen asteen koulutus ja nuorisopalvelut
2023 henkilökunnan koulutus, turvallisen tilan periaatteet ja sukupuolen huomioiminen asiakastyössä. 2024–2025 Kirjaston käyttösuunnitelman valmistelussa huomioidaan sukupuolten tasa-arvo.	Espoon kaupunginkirjasto toteutti asiantuntijakumppaninsa Ekvälitan kanssa selvityksen 2021–2022 sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta kirjastopalveluissa. Vuonna 2023 toteutetaan koko Espoon kaupunginkirjaston henkilökunnalle tasa-arvokoulutus, johon integroidaan myös turvallisen tilan periaatteiden jalkauttaminen. Koulutuksen yhteydessä kerätään henkilökunnan näkemyksiä siitä, miten sukupuolinäkökulma huomioidaan työssä. Koulutus on osa sukupuolitietoista budjetointia, johon liittyviä toimenpiteitä otetaan huomioon talousarvon ja käyttösuunnitelman valmistelussa tulevana vuosina.	Elinvoiman tulosalue, kulttuuri

Kaupunkiyhteiset toimenpiteet (1)		
Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
2019 alkanut sukupuolitietoisien budjetoinnin hanke jatkuu. Seuraamme vuosittain, miten tyttöjen ja poikien jakauma kehittyy avustuksissa ja käyttövuoroissa ja miten tasa-arvo toteutuu.	Liikunnan tilavaraus oli mukana 2019 sukupuolitietoisien budjetoinnin pilotissa. Arvioimme tyttöjen ja poikien liikunnan avustusten ja käyttövuorojen jakaantumista sukupuolen mukaan. Arvioinnin perusteella sekä avustukset että käyttövuorot jakaantuvat lähes yhdenvertaisesti tyttöjen ja poikien välillä. Suvauksessa todetaan, tasa-arvo toteutuu sukupuolten kesken, mutta epätasa-arvoa esiintyy lajien kesken, sillä kaikki lajit eivät voi käyttää samanvertaisesti kaupungin edullisia liikuntatiloja. Saatujen tulosten perusteella tilannetta on pyritty korjaamaan. On lisätty kaikille avoimia ja maksuttomia yleisöluisteluvuoroja jäähalleista ja vapaavuoroja tekonurmikentille, sekä on ostettu jääurheilulle yksi kaukalo uudesta Matinkylän jäähallista, jolloin jääurheiluseurat saavat vuorot kaupungin edulliseen hintaan. Lisäksi Matinkylän jäähallista on ostettu kahdesta kaukalosta jäävuoroja kouluille ja päiväkodeille.	Elinvoiman tulosalue, liikunta ja urheilu
2023 asiointipalvelut aloittavat tiedonkeruun asiakkaista.	Hello Espoo -infossa toteutetaan sukupuolitietoinen budjetointi (eli kerätään dataa asiakkaiden moninaisuudesta) kuluvan kevättalven aikana.	Asiointipalvelut

TEEMA 11.

Sisällytetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat kehittämisohjelmiin.

Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ovat yhteistyöalustoja, joissa kehitetään kokeillen ja pilotoiden innovatiivisia ratkaisuja Espoo-tarinan mukaisesti yhdessä kumppanien kanssa. Ohjelmasuunnittelussa ja toteuttamisessa tulee huomioida tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma. Sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävässä kaupungissa ymmärretään ihmisten ja heidän välistensä kohtaamisten arvo. Olennaista on luoda edellytyksiä, vahvistaa osallisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä huolehtia eri vähemmistöryhmien äänen kuulumisesta. Inklusioajattelu tukee demokratian toteutumista. Se kuuluu kaikkeen työhön ja on tekemisen sekä toiminnan ydintä kaupungissa.

Kuva: Taru Turpeinen

Toimenpide	Kuvaus	Vastuutaho
Kehitetään ja kokeillaan uutta asukasosallisuuden mallia kaupungin kestävän kehityksen työhön.	Asukasryhmän kanssa työskentelyllä vahvistetaan kaupungin kestävän kehityksen työn asukaslähtöisyyttä ja osallisuutta kaikissa ohjelman kehittämiskokonaisuuksissa. Työskentelyn aikana joukko erilaisia taustoja edustavia asukkaita ratkoo kestävyyshaasteita yhdessä kaupungin toimijoiden kanssa. Tavoitteena on tuoda asukkaiden ääni tiiviimmin osaksi Espoon kestävän kehityksen työtä sekä auttaa tarkastelemaan tavoitteita paremmin erilaisten asukkaiden näkökulmasta.	Kestävä Espoo
Arvioidaan, miten projekteissa huomioidaan sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteen toteutuminen.	Kestävä Espoo -ohjelman projekteilla on ulkoinen rahoitus ja useimmat projektit ovat EU-rahoitteisia. EU-rahoitteisissa projekteissa avustuksen hakijan tulee kuvata jo hankesuunnitelmassa, miten horisontaaliset periaatteet huomioidaan hankkeessa tai toiminnassa. Horisontaaliset periaatteet ovat sukupuolten välinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus sekä kestävän kehityksen periaate. Periaatteiden toteutumista seurataan ja niistä raportoidaan rahoittajalle.	Kestävä Espoo
Espoossa työ ja tekijät kohtaavat -kohdan alla toteutetaan projekti: Asiakaslähtöiset ja kehittyvät työllisyyspalvelut palvelumuotoilun keinoin.	Projektissa on tarkoituksena etsiä ja pilotoida uusia hyviä käytänteitä poikkihallinnollisessa yhteistyössä kaupungin eri yksiköiden ja verkostojen kanssa. Kohderyhmänä erityisesti Työllisyys Espoon asiakkaat: nuoret, vieraskieliset ja pitkään työttömänä olleet.	Elinvoimainen Espoo
Espolaisten yhdenvertaiset mahdollisuudet edistää omaa hyvinvointiaan lisääntyvät	Pyritään saamaan myös vähemmistöjen ja erityisryhmien ääni kuuluviin. Toteutettu kysely Kuulemisesta kumppanuuteen -mallin mukaisesti. Innovoidaan ja viestitään eri asukasryhmille ja alueille uusia toimintatapoja.	Hyvinvoiva Espoo
Huomioimme ohjelman linjausten mukaisesti tuetuissa yhteistyökumppanuuksissa tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen palvelun/toiminnan sekä sen kehittämisen mahdollisuuksien mukaan.	Tapahtumien moninainen esiintyjä- ja asiakaskunta sekä kumppanitoimijan henkilöstö. Mittari: kumppanuus- ja asiakastytytyväisyyskyselyt/-mittaukset.	Tapahtumien Espoo
Viestintä on monikanavaista ja -kielistä, selkeää, digitaaliset palvelut käytössä ja niitä kehitetään.	Viestijöiden koulutus ja osaamisen varmistaminen.	Tapahtumien Espoo

Eurooppalaisen tasa-arvon peruskirja

Espoon kaupunginvaltuusto hyväksyi eurooppalaisen tasa-arvon peruskirjan 15.12. 2008. Eurooppalaisen tasa-arvon peruskirjassa luottamushenkilöt sitoutuvat edistämään tasa-arvolainsäädännön edistämistä ja toteuttamista tehtävässään, toisin sanoen kyseessä on vapaaehtoinen sitoumus viedä olemassa oleva lainsäädäntö ja kansainväliset sopimukset käytäntöön kunnissa ja alueilla. Olennaista on kiinnittää huomiota eri sukupuolten tasa-arvon edistämiseen poliittisessa toiminnassa, palvelujen tarjoamisessa eri muodoissaan ja työnantajana toimimisessa.

Espoon kaupungissa painotettiin edellisellä valtuustokaudella 2016–2020 kolmea eri peruskirjan teemaa. Peruskirjan teemat ovat yhä keskeisiä vuosina 2023–2025 ja ne sisältyvät edellä esitettyihin kaupunkiyhteisiin teemoihin.

Ensimmäinen teema oli demokraattinen vastuu, joka näkyi kirjauksena: Kaupunki sitoutuu julkisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen ja stereotyyppien torjumiseen. Julkinen sitoutuminen näkyy kaikessa toiminnassa kaupungin palveluissa ja sisäisessä toiminnassa.

Toisena teemana oli tasa-arvon yleinen toimintakehys, joka näkyi kirjauksena: Kaupungin palveluksessa työskentelevillä on osaamista tunnistaa tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kehittämiskohteita.

Kolmantena teemana oli palveluntarjoajarooli, joka näkyi kirjauksena: Sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunta (rikos ihmisen perusoikeuksia vastaan ja loukkaa ihmisten ihmisarvoa ja fyysistä ja psyykkistä ihmisarvoa).

Eurooppalaisen tasa-arvon peruskirjadokumenttiin pääsee tutustumaan tästä [linkistä](#).

Tasa-arvolaki edellyttää suunnitelmaa sukupuolikiintiöiden varmistamiseksi kunnallisissa toimitelmissä (4a §). Espoon kaupungissa sovelletaan tasa-arvolain kiintiösääntöä. Kiintiösäännön mukaan kunnallisissa toimitelmissä, lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja, tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuten johdu.

Luottamushenkilöt edistävät vahvasti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista kaupungin toiminnassa. Arvokas-toimintatavan tavoitteena on kiinnittää huomio arvostavan vuorovaikutuksen kulttuuriin ja ennaltaehkäistä häirintää ja epäasiallista kohtelua luottamushenkilötoiminnassa. Rasismin vastaisen sitoumuksen allekirjoitti 25.4. 2022 valtuuston kokouksessa 64 valtuutettua ([Rasismin vastainen sitoumus](#)).

Linkki sanastoon, joka on perusteluosassa. (Päivitetään myöhemmin.)

ESPOO
ESBO